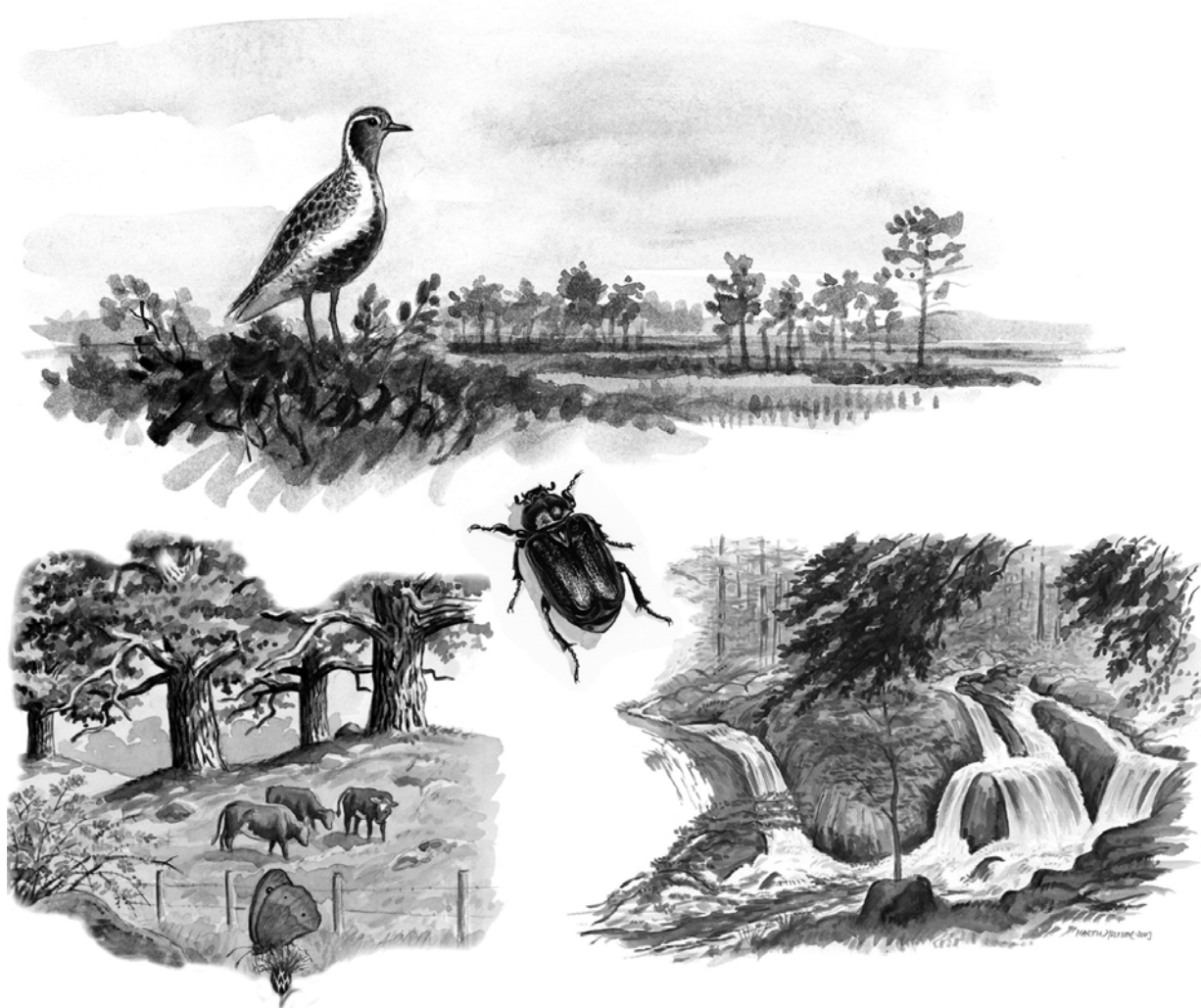

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-område

SE0520013 Ödsmåls Kile

EU:s medlemsländer bygger upp ett sk. "ekologiskt nätverk" av naturområden som kallas Natura 2000. Livsmiljöerna för vilda djur och växter krymper i snabb takt och många arter hotas av utrotning. Länderna i EU samarbetar därför för att försöka bevara det europeiska växt- och djurlivet. Arbetet grundas på två EU-direktiv, fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet.

Natura 2000-områden i Västra Götalands län

I Västra Götalands län finns 406 av regeringen beslutade Natura 2000-områden (t.o.m. år 2004) som sammanlagt har en yta av cirka 240 900 hektar. Avsikten med områdena är att bevara speciella, i EU direktiven bestämda naturtyper och arter. I länet förekommer 54 av dessa naturtyper och 95 djur- och växtarter. Arbetet med att utse områden har pågått sedan EU-inträdet 1995. Naturtyperna kan sammanfattas i följande kategorier och täcker cirka hälften av den totala ytan.

- Berg / hållmark, 3 800 ha
- Odlingsmark / hed, 3 506 ha
- Lövskog, 5 248 ha
- Barrskog, 8 475 ha
- Våtmark / hed, 14 218 ha
- Sötvatten, 21 567 ha
- Sötvatten, Vättern, 60 000 ha
- Hav / kust, 25 304 ha

Bevarandeplanen

Till varje Natura 2000-område ska det finnas en bevarandeplan. Den ger en beskrivning av området och dess naturvärden, vad som kan skada eller påverka naturvärdena samt vad som krävs för att de ska finnas kvar. Planen ska också underlätta vid tillståndsprövningar enligt miljöbalken. Bevarandeplaner utarbetas och fastställs av Länsstyrelsen som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Planen kan dock revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar ändras; den sägs vara ett "*levande dokument*". Det är därför aldrig för sent att bidra med kunskap och synpunkter, kontakta gärna Länsstyrelsen. När bevarandeplanen ändras medför det att den måste fastställas på nytt. Markägare och andra berörda ges då nytt tillfälle att lämna synpunkter om ändringarna är av betydelse.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada Natura 2000-områdenas värden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det gäller även åtgärder utanför Natura 2000-området (regleras av miljöbalken). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som kan påverka naturvärdena i ett område bör man samråda med länsstyrelsen innan man påbörjar en åtgärd. Om det rör sig om en skogsbruksåtgärd ska istället samråd hållas med skogsvårdsstyrelsen innan en åtgärd påbörjas.

Mer information

Länsstyrelsen - www.o.lst.se - Telefon 031-60 50 00 vx. - E-post: natura2000@o.lst.se

Skogsvårdsstyrelsen - www.svo.se - Telefon 033-17 73 30 vx. - E-post: svs@svsvg.svo.se

Naturvårdsverket - www.naturvardsverket.se

Om lagstiftningen som Natura 2000 bygger på

Ett Natura 2000-områdes juridiska status bestäms av flera paragrafer i miljöbalken. Förutom bestämmelser om områdesskydd och tillståndsprövning enligt 7 kap. miljöbalken är Natura 2000-områden även riksintresseområden enligt 4 kap. 1 och 8 §§ i miljöbalken, vilket innebär att Natura 2000-bestämmelserna får en tydlig koppling till en rad andra lagar som rör markanvändning. Bestämmelser som rör miljökonsekvensbeskrivningar (MKB), tillsyn och ersättningsfrågor m.m. i Natura 2000-områden finns även i miljöbalkens kapitel 6:1 och 7, 11:9, 17:3, 19:2, 21:7, 29:4 och 31:4 och 5 kap. MB samt i förordningen om områdesskydd (1998:1252).

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten

Peter Post

BEVARANDEPLAN

Fastställd

2005-08-15

Diarienummer:

511-32456-2005

Sida

3(22)

Enligt sändlista

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0520013 Ödsmåls Kile

Kommun: **Kungälv**

Områdets totala areal: **237 ha** *Områdestyp:* **pSCI, SPA**

Biogeografisk region: **Kontinental**

Naturtyper och arter som måste bevaras i området:

- 1140 - Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten
- 1160 - Stora grunda vikar och sund
- 1210 - Annuell vegetation på driftvallar
- 1230 - Vegetationsklädda havsklippor
- 1310 - Ler- och sandsediment med glasört och andra annueller
- 1330 - Salta strandängar
- 4030 - Ris- och gräsheddar nedanför trädgränsen
- 6230 - Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6270 - Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*
- 6410 - Fuktängar med blåtåtel eller starr
- 6430 - Högörtssamhällen
- 8230 - Pionjärvegetation på silikatrika bergytor
- A140 - Ljungpipare
- A151 - Brushane
- A157 - Myrspov
- A166 - Grönbena
- A193 - Fisktärna
- A466 - Sydlig kärrsnäppa

Bevarandeplanen behöver uppdateras!

Enligt nuvarande kunskap om området vet vi att

följande naturtyper inte finns eller inte har naturtypsstatus:

1230 - Vegetationsklädda havsklippor

6430 - Högörtängar

Utvecklingsmark till ytterligare naturtyper kan finnas. Detta är viktigt att ta hänsyn till.

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000-området är att de naturtyper och arter som finns i området (se förteckningen) ska bevaras långsiktigt. Varje naturtyp och art ska bidra till att upprätthålla s.k. gynnsam bevarandestatus inom sin biogeografiska region. Det här området utgör därför en viktig del i det ekologiska nätverk av områden som Natura 2000 bygger på.

Det främsta syftet med Natura 2000-området är att bevara de grunda havsvikarna och hävdade strandängarna av stor betydelse för häckande och flyttande fågelarter. Särskilt prioriterade naturtyper är 6230 och 6270.

Regeringen fattade beslut om att föreslå området till Natura 2000-nätverket i mars 1996.

Beskrivning av området

Natura 2000-området ligger i Kungälv kommun och omfattar hela naturreservatet Ödsmåls kile. Området ligger helt inom riksintresse för naturvård och friluftsliv och till största delen inom riksintresse för kulturmiljövård. Hela området utgör fågelskyddsområde med beträdnadsförbud för allmänheten (gäller ej markägare och dennes husfolk, samt ägare till brygga i området) under tiden 1 april-15 juli. De östliga delarna av reservatet omfattas också av det nationellt utpekade odlingslandskapet Ödsmåls kile och by. Strandängarna i reservatet ingår i nationellt utpekade ängar och hagar.

Ödsmåls kile är en vid grund havsvik, vars djup endast i den yttre delen överskrider 1 m. Vid lågvatten friläggs stora ytor i kilens inre del samt öster om Råholmen och blir utmärkta näringsplatser för vadarfåglar. Översvämningsytorna övergår inåt i vidsträckta strandängar med saltpåverkad gräsvegetation. Reservatet omges av odlad mark, dels med hållmarker. Bebyggelsen i området består av en rad gårdar samt, huvudsakligen i kilens norra del, sommarstugor. Samtliga hus ligger utanför reservatsgränsen. Markerna kring kilen består främst av mer eller mindre kulturpåverkade saltvattenstrandängar med därtill hörande typisk vegetationszonering med glasört som dominerande art närmast vattnet som inåt land följs av salttåg och sedermera rödsvingel. Vegetationen är mycket starkt präglad av betetrycket. Där betet är för svagt eller upphört utvecklas en högörtvegetation med arter som strandkvanne och älgört som missgynnar häckningsmöjligheterna för flera fågelarter. Ovanför den direkt saltpåverkade ängen vidtar inom större delen av reservatet friska fastmarksängar. Vegetationen är här grön och frodig på god tillgång på vatten och näring. Den är vanligen starkt påverkad av betesdjurens tramp och gödsling samt betesval. Stora tuvor av tuvtåtel dominerar oftast. På de grunda lerbottnarna i kilen växer t ex bandtång, snärjtång, kransalger och skruvnate, vilka samtliga är av stor betydelse som näringskälla för simänder och svanar. Ödsmåls kile är numera Bohusläns enda häckningslokal för sydlig kärrsnäppa, *Calidris alpina schinzii*. Övriga häckfåglar är bl. a. gravand, större strandpipare, rödbena, tofsvipa, enkelbeckasin och gulärta. Under flyttningen rastar ett stort antal vadare och änder, bl a kustpipare, ljungpipare, storspov, myrspov, kärrsnäppa, brushane och alla storsnäpporna på de vidsträckta leriga stränderna som blottas vid lågt vattenstånd. Trots försämrad bottenvegetation besöks kilen fortfarande av simandsarter och flockar av bergänder och andra dykänder. Rovfåglar lockas också hit; blå kärrhök, pilgrimsfalk och fiskgjuse är regelbundna besökare. Strandängarna är också en viktig rastlokal för småfåglar som lappsparv, vinterhämpling och piplärkor.

Bevarandemål

Målsättningen för området är att upprätthålla gynnsam bevarandestatus för utpekade naturtyper och fågelarter.

Exempel på uppföljningsbara bevarandemål beskrivs under respektive naturtyp och art. Vilka av dessa mål som kommer att användas i området bestäms när kompletterande inventeringar genomförts. Då kommer även koder som x, y och liknande att ersättas med siffror och arter. Preliminära förslag anges inom parentes.

Markägarförhållanden

Privata markägare.

Vad kan påverka negativt

- Gammal skötselplan för området som ej fullt ut tar hänsyn till utpekade naturtyper enligt Natura 2000.
- Föreskrifterna för reservatet täcker ej in potentiella hot mot utpekade naturtyper, t.ex anläggande av brygga eller väg.
- Flera skötselkrävande naturtyper sträcker sig över Natura 2000-områdets gränser vilket gör det svårt att överblicka vad som gäller för ett objekt.
- Igenväxning av öppna miljöer till följd av svag hävd, upphörande hävd eller nedläggning av åkerbruk.
- Övergödning av områdets grunda havsvikar till följd av näringsläckage från närliggande jordbruksmarker.
- Terrängkörning som kan orsaka markskador, skador på vattenmiljöer eller förändrad markhydrologi i utpekade naturtyper.
- Slitage från friluftaktiviteter. Framförallt avses slitage i strandnära naturtyper.

Följande åtgärder regleras av reservatsföreskrifter:

- Nybyggnation.
- Muddring, schaktning, tippning eller utfyllnad.
- Framdragande av luftledning.
- Anordnande av upplag.
- Anläggande av brygga eller kaj.
- Framförande av motorbåt.
- Tillträde till området under häckningsperioden (1 april - 15 juli).

Se även beskrivning av negativ påverkan under respektive naturtyp och art.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Befintligt skydd:

Hela området är skyddat som naturreservat och fågelskyddsområde med tillträdesförbud för allmänheten 1 april - 15 juli.

Övergripande åtgärder:

- Revidera föreskrifter och skötselplan för området utifrån potentiella hot mot naturtyperna. Enligt skötselplanen skall t.ex. stränderna städas vid behov vilket kan hota årlig vegetation på driftvallar, i den mån naturtypen förekommer i området.
- Översyn av Natura 2000-områdets gränser så att hela och inte delar av naturtypsobjekt inkluderas i Natura 2000-området.
- Inventering av utpekade naturtyper samt utpekade fågelarter och deras livs-/rastmiljöer (kommer att genomföras i basinventeringen).

Skötsel:

- Skötseln bör utföras enligt upprättade åtgärdsplaner där sådana finns. Skötseln omfattar i huvudsak röjning av inväxande träd och buskar i öppna naturtyper samt bibehållen eller utökad betesdrift i hävdgynnade miljöer.

Se även bevarandeåtgärder under respektive naturtyp och art.

Bevarandestatus

Skrivs efter utförd basinventering.

Uppföljning av naturtyper och arter

De i bevarandeplanen angivna målen ska följas upp.

Bevarandemålen följs upp med olika tidsintervall beroende på vilken naturtyp eller art som berörs. Naturtyper som inte kräver skötsel följs upp stickprovsvis med glesa tidsintervall liksom arter som till exempel förekommer på många lokaler eller som inte är hotade i så hög grad. Områden som vid basinventeringen inte konstateras ha gynnsam bevarandestatus följs upp regelbundet tills gynnsam bevarandestatus uppnått. Samtliga områden ska följas upp om de innehåller arter och naturtyper som är sällsynta, särskilt viktiga för biologisk mångfald eller kräver regelbunden skötsel.

Dokumentation

Blomqvist, D., Johansson, O. C. 1991. Den sydliga kärrsnäppan *Calidris alpina schinzii* - Inventering av betade strandängar 1989 och 1990. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Rapport 1991:9.

Hultengren, S., Olsson, K. 1995: Värdefulla odlingslandskap i Göteborgs och Bohus län. Bevarandeprogram för odlingslandskapets natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, rapport 1995:21. ISSN 1104-487X.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. 1974: Skötselplan för naturesservatet Ödsmålsskile. Beslut 1974-01-28.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. Våtmarker i Göteborgs och Bohus län.

Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län. 1997. Värdefulla rast- och övervintringsområden för sjöfåglar på Västkusten, rapport 1997:4.

Länsstyrelsen Västra Götaland. 2000. Fåglar på strandängar i Västra Götaland, rapport 2000:36.

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (National Conservation Plan for the Agricultural Landscape). ISBN 91-620-4815-5.

Schillander, P. 1988: Ängar och hagar i Kungälv kommun. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län, Naturinventeringar i Göteborgs och Bohus län, 1988:7.

<http://svalan.artdata.slu.se/>

Naturtyper, djur- och växtarter som speciellt måste bevaras i området.

1140 Ler- och sandbottnar som blottas vid lågvatten

Beskrivning: Naturtypen utgörs av grunda, sandiga och leriga bottnar som delvis exponeras vid lågvatten. Dessa bottnar täcks vanligtvis av blågrönalger och kiselalger. Karaktärsarter är blågrönalger och kiselalger. Naturtypen är vanlig i området men avgränsningen är oklar. Naturtypen utgör viktig födosökslokal för främst rastande fågelarter och är känslig för ökad näringsstillförsel och försämrad vattenkvalitet.

Bevarandemål: Areal
-Arealen ler- och sandbottnar ska vara minst x hektar.

Struktur och funktion

-Halten totalkväve, totalfosfor respektive klorofyll a ska uppfylla minst "God ekologisk status" enligt bedömningsgrunder för kust och hav.

-Täckningsgraden av flytande trådalger ökar inte och är <30 % i minst 90 % av vikarna.

-Täckningsgraden av vass/säv ska inte öka mer än x (10) %.

Typiska arter

-Antal häckande par av typiska fågelarter som använder naturtypen vid födosök är konstant eller ökar.

Negativ påverkan:

- Drivande algmattor, oftast bestående av fintrådiga alger. Detta fenomen orsakas av övergödning. Algmattorna har ett antal sekundära effekter som att de ger upphov till syrgasbrist, utsöndrar giftiga exudater, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla.
- Förändrat vattenutbyte.
- Utsläpp av olja och kemikalier.
- Sandtäktverksamhet.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

1210 Annuell vegetation på driftvallar

Beskrivning: Kväverika driftvallar med vegetation av ettåriga växter. Driftvallarna uppkommer genom att tång, vass eller annan vegetation drivit med vattnet genom strömmar och vågrörelser och lagrats upp som små "vallar" längs stränderna. Vanliga arter är gåsört, kvickrot och mållor (*Atriplex* spp). Vid välhävade förhållanden förekommer bl.a. marviol och trampört, i ohävdade miljö t. ex. åkertistel. Denna naturtyp är relativt vanligt förekommande längs våra kuster. I och med att blåstången försvinner ändras också karaktären på dessa driftvallar. Stora driftvallar av blåstång har blivit mer sällsynta. Driftvallar bestående av vass och rödalger har blivit vanligare. Rensning av just dessa stränder kan vara positiv. Naturtypens utbredning i området är oklar. Naturtypen är bl.a. känslig för slitage.

Bevarandemål: Areal
-Antalet vikar med tångvallar ska vara minst x st.

Struktur och funktion
-Arealen tångvallar ska inte minska mer än 20 %.

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka.

Negativ påverkan:

- Med blåstångens försvinnande ändras dessa vallars karaktär.
- Oljeutsläpp.
- Terrängkörning.
- Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet.
- Städning av stränderna.
- Tångtäkt (i vissa fall).

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

1310 Ler- och sandsediment med glasört och andra annueller

Beskrivning: Ler- och sandsediment som periodvis översvämmas av saltvatten, huvudsakligen koloniserade av glasört och andra annueller eller gräs. Saltrika fläckar, s.k skonor eller saltbrännor, kan förekomma. Typen är ofta välhävad och finns ofta som inslag i 1330 "Salta strandängar" eller 1630 "Havsstrandängar av Östersjötyp". Naturtypen återfinns inom skötselområde 3, enligt reservatets skötselplan, i den inre delen av viken. Naturtypen är känslig för igenväxning, näringsstillförsel och förändrad hydrologi.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen ler- och sandsediment ska vara minst x hektar.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Minst 95 % av arealen ska vara avbetad varje år vid vegetationsperioden slut.</p> <p>-Minst 80 % av vattenstranden ska vara s.k. "blå bärd", d.v.s. vass/havssäv/rörflen ska inte förekomma på landstranden i täta bestånd (>10 m²).</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. (Minst 1 typisk art ska finnas i objektet.)</p> <p>-Antal häckande par av typiska fågelarter som använder naturtypen vid födosök är konstant eller ökar.</p>
<i>Negativ påverkan:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Upphörd hävd på omgivande strandängar. - Dräneringar för att påskynda avrinningen från den omgivande strandängen eller närbelägna marker kan helt eller delvis förstöra naturtypens karakteristiska flora på grund av den minskande saltvattenspåverkan som blir följden. - Uppläggning av muddermassor. - Uppodling och invallningar. - Övergödning genom ökad pålagring med ruttnande tång och alger. - Kvävenedfall, vilket påverkar artsammansättningen. <p>Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå</p>
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.
<i>Bevarandestatus:</i>	Formuleras efter genomförd basinventering.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

1330 Salta strandängar

<i>Beskrivning:</i>	<p>Strandängar och strandbetesmarker påverkade av saltvatten med salinitet vanligen över 1,5%. Dessa är eller har tills nyligen varit präglade av slätter och/eller betesdrift. Karakteristiskt är inslaget av saltrika fläckar (saltbrännor) som uppstått genom att vattnet från översvämningar avdunstat. Växt- och djursamhällena har speciella anpassningar till hög salthalt. Kontinuerlig hävd krävs för att bevara den karaktäristiska artsammansättningen. Betespåsläpp bör ske efter det att de flesta strandängsfåglarna kläckt sina ungar i början av juni. Därefter är det viktigt att betessäsongen kommer igång medan lågvatten råder och vassvegetationen är smaklig för betesdjuren. En fördel med förlängd betesperiod på hösten. Möjligheter till översvämning måste finnas. Ingen stängsling mot vattenlinjen bör förekomma. Om stängsling är nödvändig måste denna ske en bra bit ut i vattnet så att betesdjuren kan hålla tillbaka vassvegetationen. Naturtypen återfinns i hela området och utgör i särklass den vanligaste naturtypen. Naturtypen är känslig för igenväxning, näringstillförsel och förändrad hydrologi.</p>
---------------------	--

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen salta strandängar ska vara minst x hektar.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Minst 95 % av arealen ska vara avbetad varje år vid vegetationsperioden slut.</p> <p>-Arealen skonor och saltfrätor minskar inte mer än x %.</p> <p>-Minst 80 % av vattenstranden ska vara s.k. "blå bård", d.v.s. vass/havssäv/rörflen ska inte förekomma på landstranden i täta bestånd (>10 m²).</p> <p>-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i välhävda landskap ska vara högst x %.</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka.</p> <p>-Antal häckande par av typiska fågelarter som använder naturtypen vid födosök är konstant eller ökar.</p>
----------------------	--

<i>Negativ påverkan:</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Oklar gränsdragning av Natura 2000-området. I objekt som omfattas av åtgärdsplaner ligger endast delar av objektet inom Natura 2000. - Dräneringar för att påskynda avrinningen från strandängen eller närbelägna marker kan helt eller delvis förstöra biotopen. Strandängens karaktäristiska flora och fauna missgynnas av den minskade saltvattenspåverkan som blir följden. - Kväveläckage från angränsande mark. - Kvävenedfall, vilket påverkar artsammansättningen. - Övergödning genom ökad pålagring med ruttande alger. - Erosion på grund av landsänkning/upphörd sedimentering. - Överbete. Alltför intensivt betetryck kan påverka den karaktäristiska florans negativt. - Uppodling och invallningar. <p>Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.</p>
--------------------------	---

<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.
---------------------------	---

<i>Bevarandestatus:</i>	Formuleras efter genomförd basinventering.
-------------------------	--

<i>Uppföljning:</i>	Se tillsviðare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.
---------------------	---

4030 Ris- och gräshedar nedanför trädgränsen

<i>Beskrivning:</i>	<p>Torra till friska hedar på silikatrika podsoljordar, betingade av bete, bränning m.m. Vegetationstyperna uppvisar stor variation beroende på underlag, successionsfaser, fuktighet och hävdintensitet. Objektets hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln. Heddar med lång hävdkontinuitet och hävdgynnade naturvärden är beroende av fortsatt bete (i vissa fall slåtter) och röjning av igenväxningsvegetation för att naturtypen skall kunna bibehålla gynnsam bevarandestatus. Skötseln bör utformas enligt objektets speciella natur- och kulturvärden för fält-, busk- och trädskikt. Naturtypen är känslig för igenväxning, näringstillförsel och förändrad hydrologi.</p>
---------------------	---

Bevarandemål:

Areal

-Arealen torra hedar ska vara minst x hektar eller öka.

Struktur och funktion

-Minst x hektar ska vara väl avbetade varje år vid vegetationsperiodens slut (med ”väl avbetad” menas som regel att betet varit så hårt att ingen skadlig ansamling av förna skett).

-Andelen bar jord ska vara minst x%.

-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdat landskap ska vara högst x%. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

Typiska arter

-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x av de typiska kärlväxtsarterna a,b, c etc ska förekomma i minst y% av provytorna.

Negativ påverkan:

- Oklar gränsdragning av Natura 2000-området. I flera objekt som omfattas av åtgärdsplaner ligger endast en del av objektet inom Natura 2000.
- Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder:

Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus:

Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning:

Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

8230 Pionjärvegetation på silikatrika bergytter

Beskrivning:

Tidvis mycket torra, silikatrika bergytter med pionjärvegetation som domineras av fetbladsväxter, mossor och lavar. Typen är i regel beroende av bete. Den anknyter till 8220. Naturtypen förekommer främst i skötselområde 6 enligt områdets skötselplan.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen pionjärvegetation på silkatrika bergytor ska vara minst x hektar.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Träd- och busktäckningen ska understiga x (5) %.</p> <p>-Minst 95 % av objekten och arealen ska vara avbetade varje år vid vegetationsperioden slut.</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Förekomsten och täckningsgraden av typiska lavar och kärlväxter ska bibehållas eller öka.</p>
<i>Negativ påverkan:</i>	<p>- Oklar gränsdragning av Natura 2000-området. I objekt som omfattas av åtgärdsplaner ligger endast delar av objekten inom Natura 2000.</p> <p>- Igenväxning i markerna runt om naturtypen.</p> <p>- Gödsling av marken.</p> <p>Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.</p>
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.
<i>Bevarandestatus:</i>	Formuleras efter genomförd basinventering.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

1230 Vegetationsklädda havsklippor

<i>Beskrivning:</i>	<p>Havsklippor med gräs- och örtvegetation. De har en varierande vegetationstäckning beroende bl.a på havets påverkan, geologi och geomorfologi. På de mest utsatta klipporna finns vegetationsfria klippavsatser och skrevor på de brantaste delarna närmast havet och gräsbevuxna klippphyllor, branter och sluttningar på de ställen där jord kunnat ackumuleras. Längre inåt landet där klipporna är mer skyddade kan ris, örter och vindpinade träd och buskar etablera sig. Naturtypen har ofta ett rikt fågelliv. Naturtypen återfinns i områdets nordöstra del i skötselområde 1 enligt reservatets skötselplan. Naturtypen är känslig för slitage.</p>
<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen vegetationsklädda havsklippor ska vara minst X hektar.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Täckningsgraden av träd ska understiga X(5) % och busktäckningen ska understiga Y(25) %.</p> <p>Typiska arter:</p> <p>-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka.</p> <p>-Antal häckande par av typiska fågelarter som använder naturtypen vid födosök är konstant eller ökar.</p>

Negativ påverkan: - Slitage och störningar orsakade av det rörliga friluftslivet.
- Oljeutsläpp och bensinspill från båttrafik.
- Kvävenedfall, vilket påverkar artsammansättningen.
- Förekomst av mink vilket påverkar häckfågelfaunan.

Se även beskrivning av hotbild på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: - Övervakning av minkpopulationen. Jakt på mink kan bli aktuellt.

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

1160 Stora grunda vikar och sund

Beskrivning: Grunda vikar och sund med ett begränsat inflytande av sötvatten. Dessa är ofta skyddade från kraftiga vågor samt innehåller olika typer av sediment och substrat med artrika bentiska växt- och djursamhällen. Gränsen för grunt vatten kan definieras genom närvaro av ålgräs- eller natesamhällen. Karaktärsarter är bandtång (ålgräs), nateväxter, hårnating och bentiska alger. De grunda vikarna är rika miljöer för både fisk och fåglar och påminner om inlandets fågelsjöar. Strandområdena hyser ofta vassar och strandängar. Naturtypens avgränsning i området är oklar. Naturtypen är känslig för ökad näringstillförsel och försämrad vattenkvalitet.

Bevarandemål: Areal
-Arealen stora grunda vikar och sund ska vara minst x hektar.

Struktur och funktion

-Arealen ålgräsbevuxen botten ska vara minst x hektar och ålgräs ska finnas ner till minst y meters djup.

-Halten totalkväve, totalfosfor resp. klorofyll a ska uppfylla minst "God ekologisk status" enligt bedömningsgrunder för kust och hav.

-Täckningsgraden av flytande trådalger ökar inte och är <30 % i minst 90 % av vikarna.

-Täckningsgraden av vass/säv ska inte öka mer än x (10) %.

Typiska arter

- Utbredningen av typiska arter av makroalger ska bibehållas eller öka i minst 90 % av arealen.

- Antal häckande par av typiska fågelarter som använder naturtypen vid födosök är konstant eller ökar.

Negativ påverkan: -Övergödning, vilket resulterar i minskat siktdjup, igenväxning och förändrad artsammansättning. Övergödningen orsakar även ökad sedimentation och syrebrist på bottenarna.
- Drivande algmattor, oftast bestående av fintrådiga alger. Även detta fenomen orsakas av övergödning, men algmattorna har ett antal sekundära effekter som att de ger upphov till syrgasbrist, utsöndrar giftiga exudater, hindrar fisk att söka föda samt hindrar evertebrater med planktoniska larvstadier att bottenfälla.
- Fiske med redskap som skadar bottenarna och icke selektiva fiskeredskap som hotar den biologiska mångfalden av däggdjur, fåglar, fisk och bottenlevande djur.
- Utsläpp av olja och kemikalier.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvi vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6430 Högörtssamhällen

Beskrivning: Ofta näringsrika högörtssamhällen i såväl höglänt som låglänt terräng. Typen uppträder i regel som en igenväxningsfas av en frisk-fuktig betesmark, där hävden avstannat. Naturtypen omfattar såväl hävdade som ohävdade marker. Objektets hävdhistoria bör vara vägledande för den fortsatta skötseln. Högörtängar med lång hävdkontinuitet och hävdgynnade naturvärden är beroende av fortsatt skötsel i form av slåtter eller bete samt röjning av igenväxningsvegetation för att naturtypen skall kunna bibehålla gynnsam bevarandestatus. Skötseln utformas enligt objektets speciella natur- och kulturvärden för fält-, busk- och trädsikt. Högörtängsvegetation förekommer, enligt områdets skötselplan, främst i skötselområde 5 mellan kilen och vägen till Rörtången i områdets södra del. Det är dock osäkert om denna högörtäng ryms inom nuvarande definition för naturtypen. Naturtypen är känslig för igenväxning med vedartad vegetation, näringstillförsel och förändrad hydrologi.

Bevarandemål: Areal
-Arealen högörtängar ska vara minst x hektar eller öka.

Struktur och funktion
-Minst x hektar ska ha en öppen struktur.

-Krontäckning av träd och buskar får högst öka med x (10) % jämfört med basinventeringen och totalt får täckningsgraden vara max 10 %.

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan: - Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning med buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av djur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Markexploatering i objektet eller i angränsande områden, exempelvis, vägbygge eller vattenreglering.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: - Regelbundet röja bort inväxande träd och buskar.

Se även beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6230 Artrika stagg-gräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Gräsmarker med stagg på silikatrika jordar. Vegetationen uppvisar stor variation. De artrika staggsamhällena har betingats av ängsbruk och betesdrift med i regel en lång kontinuitet. Naturtypen förekommer på två delområden i de strandnära centrala delarna av området (skötselområde 1). En del av naturtypen saknar åtgärdsplan och en stor del av naturtypen som omfattas av åtgärdsplan ligger utanför Natura 2000-området. Naturtypen är känslig för igenväxning, näringstillförsel och förändrad hydrologi.

Bevarandemål: Areal
-Arealen artrika stagg-gräsmarker ska vara minst x hektar eller öka.

Struktur och funktion

-Minst x hektar ska vara välhävda varje år vid vegetationsperiodens slut (med ”väl avbetad” menas som regel att betet varit så hårt att ingen skadlig ansamling av förna skett).

-Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, jättegroe, samt blommande exemplar av grenrör, rörflen och älgört).

-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdat landskap ska vara mellan x och y %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

-Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Alla diken med en avvattande effekt ska vara igenlagda senast år 2030, med undantag för kulturhistoriskt värdefulla diken.

Typiska arter

-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

Negativ påverkan:

- Oklar gränsdragning av Natura 2000-området. I ett objekt som omfattas av åtgärdsplaner ligger endast en del inom Natura 2000-området.
- Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av djur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6270 Artrika silikatgräsmarker nedanför trädgränsen*

Beskrivning: Torra till friska gräsmarker i låglandet, ofta på kalkfattig grund, med lång kontinuitet av betesdrift. Markerna kan i tidigare skeden ha varit hävdade genom slätter. De är mer eller mindre ogödslade och har en artrik vegetation av hävdgynnade kärlväxter och svampar. Träd kan förekomma, dock får trädskiktets krontäckning inte överstiga 25 %. Vid tätare krontäckning övergår typen i 9070. Naturtypen uppvisar i landet en mycket stor variation. De torra typerna kan vara örtrika, vara av fårsvingeltyp eller vara hållmarkstorrängar. De friska typerna utgörs av ängsartade rödvensamhällen, örtrika typer, artrika fårsvingelsamhällen eller samhällen av skogsnäva-typ. Naturtypen förekommer på två delområden (skötselområde 3,4) i den norra respektive södra delen av området. Båda delområdena omfattas av åtgärdsplaner. Det norra delområdet ligger till stor del utanför Natura 2000-området. Naturtypen är känslig för igenväxning, näringstillförsel och förändrad hydrologi.

<i>Bevarandemål:</i>	<p>Areal</p> <p>-Arealen artrika låglandsgräsmarker ska vara minst x hektar eller öka.</p> <p>Struktur och funktion</p> <p>-Minst x hektar ska vara välhävda varje år vid vegetationsperiodens slut (med ”väl avbetad” menas som regel att betet varit så hårt att ingen skadlig ansamling av förna skett).</p> <p>-Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa, örnbräken, samt blommande exemplar av grenrör, hundäxing och hässlebrodd).</p> <p>-Krontäckning av träd och buskar som vuxit upp i ett välhävdat landskap ska vara mellan x och y %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).</p> <p>-Antalet hamlade (lövtuktade) träd ska vara minst x stycken.</p> <p>-Antalet grova träd ska vara minst x stycken och antalet ihåliga träd ska vara minst x stycken.</p> <p>Typiska arter</p> <p>-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.</p> <p>-Förekomsten av typiska fjärilsarter och spillningslevande bladhorningar ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av arterna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av transekterna.</p>
<i>Negativ påverkan:</i>	<p>- Oklar gränsdragning av Natura 2000-området. I ett objekt som omfattas av åtgärdsplaner ligger endast en del inom Natura 2000-området.</p> <p>- Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.</p> <p>- Tillskottsutfodring av djur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.</p> <p>- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.</p> <p>- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.</p> <p>Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.</p>
<i>Bevarandeåtgärder:</i>	Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.
<i>Bevarandestatus:</i>	Formuleras efter genomförd basinventering.
<i>Uppföljning:</i>	Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

6410 Fuktängar med blåttåtel eller starr

Beskrivning: Fuktängar på jordar med stort inslag av kalk, lera eller torv. I typen ingår såväl hävdade som ohävdade marker. Två undertyper finns: a) Fuktängar på neutrala till alkaliska, kalkrika jordar med ett varierande vatteninnehåll, ofta relativt artrika. Här ingår bl.a. ”kalkfuktängen”. b) Fuktängar på surare jordar, ibland torvriska, med blåttåtel, tåg- och starrarter. Typen varierar beroende på hävd och hävdintensitet. Naturtypen förekommer i ett område i södra delen av området (skötselområde 3,4). Området har upprättad åtgärdsplan. Naturtypen är känslig för igenväxning, näringstillförsel och förändrad hydrologi.

Bevarandemål: Areal
-Arealen fuktängar med blåttåtel eller starr ska vara minst x hektar eller öka.

Struktur och funktion
-Minst x hektar ska vara välhävdade varje år vid vegetationsperiodens slut (med ”väl hävdad” menas som regel att hävden varit så god att ingen skadlig ansamling av förna skett).

-Negativa indikatorarter ska förekomma med mindre än 5 % täckning eller frekvens (negativa indikatorarter är hundkex, brännässla, åkertistel, krusskräppa samt blommande exemplar av grenrör, rörflen och älgört).

-Minst x % av vattenstranden ska vara blå bård. Störvuxna igenväxningsindikatorer ska inte förekomma i täta bestånd större än 10 m² (störvuxna igenväxningsindikatorer är vass, rörflen, jättegröe, kaveldun eller sjösäv).

-Naturtypen är som regel busk- och trädfri. Krontäckning av träd och buskar ska högst vara x %. Vedartad igenväxningsvegetation ska inte förekomma (det vill säga träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag).

-Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Alla diken med en avvattnade effekt ska vara igenlagda senast år 2030, med undantag för kulturhistoriskt värdefulla diken.

Typiska arter
-Förekomsten av typiska kärlväxter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken av de typiska kärlväxterarna a, b, c etc. ska förekomma i minst y % av provytorna.

-Förekomsten av typiska fågelarter ska bibehållas eller öka. Minst x stycken häckande par av de typiska fågelarterna a, b, c etc. ska förekomma i naturtypen.

Negativ påverkan: - Minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Tillskottsutfodring av djur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tillsvidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare.

A140 Ljungpipare; *Pluvialis apricaria*

Beskrivning: I norra Sverige är ljungpiparen en karaktärsart på fjällhedar och lokalt även på större, trädlösa myrar. I södra Sverige finns ett tynande bestånd på trädlösa högmossar, samt ett tämligen starkt bestånd på Ölands alvar. Gemensamt för de olika populationerna är kraven på stora öppna områden, med låg och gärna något gles växtlighet. Arten kräver stora sammanhängande öppna områden. Ljungpiparen är ytterligt sällsynt när den sammanhängande arealen öppen mark understiger 15 ha. Överstiger den öppna arealen 30 ha uppträder arten tämligen regelbundet, men det är först när den sammanhängande arealen öppen mark är större än 90 ha som arten finns på alla mossar. De häckande fåglarna utnyttjar gärna närliggande åkrar under födosöket. I övervintringsområdet uppehåller sig ljungpiparen på öppna jordbruksområden. Arten rastar gärna på stränder och i strandnära hävdade miljöer. Arten förekommer som rastande i området.

Bevarandemål: Bevarandemål för arterna formuleras senare. ArtDatabanken kommer att lämna anvisningar för hur mål ska formuleras. Bevarandemålen kommer att röra populationsstorlek och arternas livsmiljö.

Negativ påverkan:

- Bristande kunskap om förekomsten av arten och dess rastmiljöer i området.
- Exploatering av stränder, grunda havsvikar eller strandnära miljöer.
- Igenväxning av strandnära öppna miljöer.
- Oljeutsläpp.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare

A151 Brushane; *Philomachus pugnax*

Beskrivning: Brushanen häckar i Sverige i två helt olika typer av miljöer, med olika ekologiska krav och populationsutveckling. Det sydliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av hävdade strandängar. I bra häckningsmiljöer finns en mosaik av gräs- och starrmarker, öppna dy- och jordtytor och grunda vattensamlingar. Det nordliga beståndet kräver tillgång på lämpliga häckningsmiljöer i form av våta myrmarker, framför allt relativt lågväxta, fuktiga till blöta gräs- och starrängar. Hanarna spelar på gemensam plats, företrädesvis på låga upphöjningar i terrängen. Som rastlokaler utnyttjas öppna områden med grunt vatten och sandiga eller gytjiga bottnar, men även översvämmade åker- eller betesmarker. Det skandinaviska beståndet övervintrar främst i Afrika söder om Sahara (Sahelzonen). Arten förekommer som rastande i området.

Bevarandemål: Bevarandemål för arterna formuleras senare. ArtDatabanken kommer att lämna anvisningar för hur mål ska formuleras. Bevarandemålen kommer att röra populationsstorlek och arternas livsmiljö.

Negativ påverkan:

- Höga halter av olika miljögifter i marin miljö, särskilt på rastplatserna längs Europas kuster, kan innebära ett hot.
- Oljeutsläpp.
- Bristande kunskap om förekomsten av arten och dess rastmiljöer i området.
- Exploatering av stränder och grunda havsvikar.
- Igenväxning av strandnära öppna miljöer.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare

A157 Myrspov; *Limosa lapponica*

Beskrivning: Myrspoven behöver tillgång till lämpliga häckningsmiljöer i form av öppna, gärna lite fuktiga hedar i lågfjällsområden. Arten kan i lämpliga områden häcka i glesa kolonier. Tillgång till störningsfria häckningsplatser är nödvändig. Myrspoven rastar främst längs våra kuster i grunda våtmarksmiljöer utan högre vegetation. Hemområdet under häckningstid är gissningsvis i storleksordningen 15-25 km². Myrspoven övervintrar längs Europas och Afrikas västra kuster samt i Medelhavsområdet. Arten förekommer som rastande i området.

Bevarandemål: Bevarandemål för arterna formuleras senare. ArtDatabanken kommer att lämna anvisningar för hur mål ska formuleras. Bevarandemålen kommer att röra populationsstorlek och arternas livsmiljö.

Negativ påverkan:

- Bristande kunskap om förekomsten av arten och dess rastmiljöer i området.
- Exploatering av stränder, grunda havsvikar eller strandnära miljöer.
- Igenväxning av strandnära öppna miljöer.
- Oljeutsläpp.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare

A166 Grönbena; *Tringa glareola*

Beskrivning: Grönbenans lämpliga häckningsmiljöer utgörs av sankade stränder längs sjöar och vattendrag samt på fuktiga/våta gräs- eller starrbevuxna myrar. Arten kräver tillgång på öppet vatten och dyiga stränder. Den är särskilt vanlig i områden med flarkmyrar. De högsta tätheterna hittar man i stora sammanhängande våtmarkspartier, men arten häckar regelbundet även vid mindre skogsomgärdade myrar. Under flyttningen påträffas grönbenan både längs kusten samt vid olika inlandsvätmarker av öppen karaktär. Arten förekommer som rastande i området.

Bevarandemål: Bevarandemål för arterna formuleras senare. ArtDatabanken kommer att lämna anvisningar för hur mål ska formuleras. Bevarandemålen kommer att röra populationsstorlek och arternas livsmiljö.

Negativ påverkan:

- Bristande kunskap om förekomsten av arten och dess rastmiljöer i området.
- Exploatering av stränder, grunda havsvikar eller strandnära miljöer.
- Igenväxning av strandnära öppna miljöer.
- Oljeutsläpp.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare

A193 Fisktärna; *Sterna hirundo*

Beskrivning: Fisktärnan behöver tillgång på fiskrika sjöar och/eller grunda kustområden samt störningsfria häckningsplatser. För att större kolonier ska kunna etableras krävs rovdjursfria områden; framför allt mink och räv bör hindras nå häckningsplatserna. Under häckningen födosöker fisktärnorna inom ett område i storleksordningen 1-5 km². De nordiska fisktärnorna övervintrar huvudsakligen längs kuststräckan mellan Västafrika och Godahoppssudden. Arten förekommer som häckfågel i området.

Bevarandemål: Bevarandemål för arterna formuleras senare. ArtDatabanken kommer att lämna anvisningar för hur mål ska formuleras. Bevarandemålen kommer att röra populationsstorlek och arternas livsmiljö.

Negativ påverkan:

- I innerskärgårdarderna medför ökad båttrafik och expanderande friluftsliv stora störningar.
- Ohävd och igenväxning kan leda till att viktiga häckningsplatser försvinner.
- Lokalt kan förekomst av mink leda till att kolonier försvinner.
- Spridning och ackumulering av miljögifter har negativa effekter på häckningsutfallet.
- Eventuell etablering av vindkraftverk vid kända kolonier kan vara ett framtida hot.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare

A466 Sydlig kärrsnäppa; *Calidris alpina schinzii*

Beskrivning: Underarten sydlig kärrsnäppa är knuten till öppen, välhävdade kulturmarker i form av strandängar och , i viss utsträckning, naturliga slåttermarker. Miljöerna är ofta hårt nötbetade med stora sammanhängande, nästan snaggade, gräsområden. Hårt bete leder till tuvbildning och i många fall håller fåglarna till i de tuviga områdena. Förutom en snaggad grässvål är förekomsten av mindre vattensamlingar och gölar viktig. Arten förekommer på ett fåtal häckningslokaler i södra Sverige, bl.a. i Ödsmåls kile. Beståndet har stadigt minskat under hela 1900-talet och är nu försvunnen från många av de tidigare häckningslokalerna. Arten är känslig för igenväxning, störning under häckningen och förändrad markhydrologi. Populationen i Ödsmåls kile uppgår till ca fem par.

Bevarandemål: Bevarandemål för arterna formuleras senare. ArtDatabanken kommer att lämna anvisningar för hur mål ska formuleras. Bevarandemålen kommer att röra populationsstorlek och arternas livsmiljö.

Negativ påverkan:

- Bristande kunskap om förekomsten av arten och dess häckningsmiljöer i området.
- Exploatering av stränder strandängar och grunda havsvikar.
- Igenväxning av strandnära öppna miljöer.
- Oljeutsläpp.

Se även beskrivning av negativ påverkan på områdesnivå.

Bevarandeåtgärder: Se beskrivning av bevarandeåtgärder på områdesnivå.

Bevarandestatus: Formuleras efter genomförd basinventering.

Uppföljning: Se tills vidare den allmänna beskrivningen under rubriken: Uppföljning av naturtyper och arter. Uppföljningsmetoder mm. kommer att beskrivas senare
